

Nr 13

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner om viss ändring av nöjesskatten för biografföreställningar m. m.

(1:a avd.)

I de inom riksdagen väckta, till bevillningsutskottet hänvisade likalydande motionerna I: 16 av herr *Bengtson* m. fl. och II: 21 av herr *Larsson* i Luttra m. fl. har hemställts, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att frågan om en sådan ändring av nöjesskatten för biografföreställningar och liknande nöjestillställningar, som föreslagits i motionerna, måtte bli föremål för prövning av 1954 års nöjesskatteutredning.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för det i motionerna framförda yrkandet, får utskottet, i den mån redogörelse härför icke lämnas i det följande, hänvisa till motionen I: 16.

Enligt 7 § förordningen den 21 december 1945 (nr 823) om nöjesskatt, sådant detta författningsrum lyder enligt förordningen den 30 januari 1948 (nr 24), vilken trätt i kraft den 2 februari 1948, utgår nöjesskatten med 15 procent å bruttopriset för varje biljett, inberäknat skatten; dock att för biografföreställning nöjesskatten utgår med 30 procent å bruttopriset för varje biljett, om biljettpriset icke överstiger en krona, och eljest med 30 procent av en krona och 45 procent av återstoden av biljettpriset. Nöjesskatten för biografföreställningar utgick före den 2 februari 1948 med 15 procent å biljettpriset, om detta icke översteg en krona, och eljest med 15 procent av en krona samt 30 procent av återstoden av biljettpriset. I samband med nyssnämnda skatteskärpning infördes — med avvikelser från den hittills gällande hälftindelningen mellan staten och kommunerna av nöjesskattebidragen — i 2 § nöjesskatteförordningen den särskilda bestämmelsen, att nöjesskatten för biografföreställningar skall fördelas med tre fjärdedelar till staten och med en fjärdedel till vederbörande kommun. Denna fördelningsgrund medför att den genom skattehöjningen erhållna inkomstökningen i stort sett tillfaller statsverket.

I nöjesskatteförordningen finnes utförliga regler om undantag eller befrielse från nöjesskatten. Av dessa bestämmelser må här återgivas följande. Enligt 14 § utgår nöjesskatt icke därest nöjestillställning med hänsyn till sitt innehåll är ägnad att tjäna vetenskapligt ändamål eller upplysnings-, undervisnings- eller uppfostringsyfte. För biografföreställningar gäller den

särskilda regeln, att skatt icke utgår för föreställning med film, vars visning enligt särskilt, före föreställningens hållande lagakraftvunnet förhandsbesked av statens biografbyrå förklarats vara ägnad att tjäna sådant ändamål eller syfte som nyss sagts.

I 15 § stadgas att organisation, som har till huvudsakligt syfte att främja religiösa, välgörande, sociala, politiska, konstnärliga, idrottsliga eller andra därmed jämförliga kulturella eller eljest allmännyttiga ändamål och som under de senast förflutna fem åren icke lämnat utdelning åt sina medlemmar, åtnjuter befrielse från nöjesskatt till den del skatten för varje tillställning icke överstiger 150 kronor. Såsom sådan organisation anses också folketshusförening eller folkparksförening, så ock annan liknande organisation med uppgift att tillhandahålla samlingslokal, ändå att dess huvudsakliga syfte icke är att främja nyss avsedda ändamål. Nämda skattebefrielse gäller dock icke för tillställning, i vilken till huvudsaklig del ingår dans eller marknads- och tivolinöjen eller biografföreställning med visst undantag.

Förutom denna generella befrielse för vissa ideella organisationer må, enligt 16 §, i det fall att behållning av nöjestillställning skall användas utslutande för välgörande eller allmännyttigt ändamål, länsstyrelse, efter hörande av vederbörande kommun, medgiva befrielse från nöjesskatten. Mot kommunens avstyrkande kan befrielse dock icke medgivas från kommunal nöjesskatt. Lämnar länsstyrelsen ej medgivande om befrielse eller är fråga om nöjestillställning av annat slag än nyss sagts äger kommunen medgiva befrielse från den kommunala nöjesskatten.

Bestämmelserna i 15 och 16 §§ nöjesskatteförordningen har vid åtskilliga tillfällen varit föremål för uppmärksamhet inom riksdagen. Särskilt gäller detta bl. a. den i 15 § gjorda gränsdragningen med avseende å de nöjestillställningar, för vilka lindring i nöjesskatten kan ifrågakomma. Sålunda har krav rests på att skattelindringen borde utsträckas jämväl till att omfatta danstillställningar. Vidare har yrkanden framställts av innebörd att föreningar, som ägde samlingslokaler, skulle erhålla skattelindring oavsett vilket slag av tillställning som anordnades. Dessa önskemål har i huvudsak motiverats med att de mindre föreningarna, särskilt på landsbygden, behövde ökat stöd från det allmänna för sin verksamhet.

Med godkännande av bevillningsutskottets betänkande nr 18 begärde 1952 års riksdag utredning beträffande ett flertal i betänkandet berörda frågor rörande nöjesbeskattningen. I betänkandet riktades främst uppmärksamheten på bestämmelserna i 15 § nöjesskatteförordningen om skattelindring för nöjestillställningar, som anordnas av ideella organisationer, och frågan om den gjorda gränsdragningen mellan befrielsekvalificerande och andra tillställningar när det gäller rätten att åtnjuta sådan skattelindring. I sammanhanget erinrades jämväl om att 1949 års riksdag begärt utredning av frågan om sänkning av skatten för biografföreställningar, som anordnades av ägare till samlingslokaler. Därvid hade från riksdagens sida framhållits de olägenheter i konkurrenshänseende, som vid en dylik nedsättning i nö-

jesbeskattningen skulle uppkomma, varför måhända andra vägar till finansiering av stöd åt föreningar som ägde samlingslokaler borde sökas. I betänkandet förutsattes att även dessa synpunkter komme att övervägas vid den förordade översynen.

De här berörda spörsmålen — jämte andra — har numera upptagits till utredning genom särskilda sakkunniga, 1954 års nöjesskatteutredning, tillkallade jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 4 juni 1954.

I de föreliggande *motionerna* framhåller motionärerna bl. a., att det måste sägas vara av största betydelse att biografföreställningar och liknande nöjestillställningar kunde äga rum på landsbygden och i dess små tätorter. Den nuvarande utformningen av nöjesbeskattningen drabbade emellertid oftast så hårt, att mycket stora ekonomiska svårigheter uppstode för föreningar eller enskilda personer, som dreve verksamhet med underhållning av sådan art på landsbygden. Om exempelvis priset på en biografbiljett vore 1 krona 80 öre, avginge 66 öre i nöjesskatt. Beräknade man sedan, att på återstående 1 krona 14 öre 40 procent skulle utgå i filmhyra, återstode 68,4 öre till täckande av biografens övriga omkostnader. Småbiografer med en publik på 100 å 200 personer hade inte möjlighet att på så sätt finansiera sin verksamhet. Oftast bleve resultatet ekonomiska förluster. Sådana förhållanden förhindrade också att biograflokalerna utrustades på det sätt som vore önskvärt. Filmen hade i våra dagar stor betydelse för folket som ett medel till underhållning och förströelse. Oftast vore även spelfilmen av värde i upplysnings- och uppfostringssyfte. Det måste då vara angeläget, att sådan verksamhet under tillfredsställande villkor kunde bedrivas i bygden. Nödvändigt vore därför, att sådana små biografer, som otvivelaktigt hade en uppgift att fylla framför allt i landsbygdens kulturliv, finge bättre möjligheter för sin verksamhet. Den närmast till hands liggande lösningen torde vara en lindring i nöjesbeskattningen. Detta syfte kunde lämpligen uppnås, om ett visst antal av de försålda biljetterna vid varje föreställning, förslagsvis 100, undantoges från nöjesbeskattning. Denna förmån borde givetvis gälla även andra liknande nöjestillställningar som teaterföreställningar, musik- och litteraturunderhållningar etc. Det kunde ifrågasättas om inte det inkomstbortfall, som därigenom skulle uppstå för stat och kommuner, måste kompenseras på annat sätt, exempelvis genom att nöjesskatten utginge med högre procentsats för större antal försålda biljetter. Det syntes motionärerna lämpligt, att dessa frågor bleve föremål för utredning, som borde kunna uppdragas åt 1954 års nöjesskatteutredning.

Hos 1954 års nöjesskatteutredning har *Sveriges biografägareförbund* — med understrykande av de mindre biografföretagens trängda ekonomiska läge, speciellt på landsbygden — anhållit att utredningen måtte till övervägande upptaga frågan om en generell skattelindring för biografbranschen. En framställning av likartat innehåll har även tillställts utredningen från företrädare för landsortsbiograferna.

Nöjesskatteutredningen, som ansett frågan om skattelindring för biografbranschen icke falla inom den nuvarande ramen för utredningens uppdrag, har med skrivelse den 18 februari 1955 överlämnat berörda framställningar till chefen för finansdepartementet.

Utskottet. I de föreliggande motionerna har hemställts om skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran att vissa i motionerna berörda frågor om ändring i nöjesskatteförordningen måtte prövas av 1954 års nöjesskatteutredning. Motionärerna anser det önskvärt, att bättre ekonomiska betingelser skapas för anordnandet på landsbygden och i mindre orter av biografföreställningar och liknande nöjestillställningar såsom teaterföreställningar, musik- och litteraturunderhållningar o. dyl. Som en lämplig anordning härvidlag har motionärerna närmast tänkt sig stödåtgärder i form av lindring i nöjesbeskattningen, genomförd på så sätt att ett visst antal biljetter för varje föreställning, förslagsvis 100, skulle undantagas från nöjesskatt. Som kompensation för det skattebortfall, som härigenom skulle uppkomma, kunde man överväga att skärpa beskattningen av tillställningar med ett högre antal sålda biljetter.

Vad angår andra i motionerna avsedda nöjestillställningar än biografföreställningar torde syftet med motionerna vara i huvudsak tillgodosett med gällande bestämmelser om rätt till befrielse från eller lindring i nöjesskatten. Huvudsyftet med motionerna synes därför vara att åstadkomma en lättnad i nöjesbeskattningen av de mindre biograferna.

Såsom framgår av den tidigare lämnade redogörelsen har 1954 års nöjesskatteutredning bl. a. att i enlighet med vissa av riksdagen uppdragna riktlinjer verkställa en översyn av bestämmelserna i 15 § nöjesskatteförordningen om rätt för ideella och därmed jämställda organisationer att åtnjuta lindring i nöjesbeskattningen. Vad avser organisationer som äger samlingslokaler har utredningen även att uppmärksamma en begäran av 1949 års riksdag om utredning rörande frågan om sänkning av nöjesskatten för biografföreställningar, som anordnas av sådana organisationer, därvid dock lösningar borde undvikas som skapade olägenheter ur konkurrenssynpunkt.

I utredningens uppdrag ingår däremot icke att överväga en generell skattelindring för biografföreställningar. Såsom tidigare nämnts har emellertid denna fråga aktualiserats hos Kungl. Maj:t genom särskilda framställningar från företrädare för biografägarna. Utskottet förutsätter att vid ett ställningstagande till dessa framställningar även uppmärksammas de synpunkter, som framkommit i de föreliggande motionerna. Med hänvisning härtill finner utskottet ej anledning tillstyrka särskild skrivelse i ämnet till Kungl. Maj:t. Utskottet avstyrker sålunda motionerna.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att de likalydande motionerna I: 16 av herr Bengtson m. fl. och II: 21 av herr Larsson i Luttra m. fl. om viss ändring

av nöjesskatten för biografföreställningar m. m. icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 1 mars 1955

På bevillningsutskottets vägnar:

ADOLV OLSSON

Närvarande:

från f ö r s t a kammaren: herrar Sjödahl, Heüman, Spetz, Franzon, Gustaf Elofsson, Eriksson, Söderquist, Velander, Niklasson och Snygg; samt

från a n d r a kammaren: herrar Olsson i Gävle, Kristensson i Osby, Sjölin, Brandt, Vigelsbo, Allard, Henriksson, Edström, Engkvist och Anderson i Sundsvall.